

ניתוח יבוא התבואות והמספוא לישראל - 2017

פרק ראשון: כללי

צנציפר-חברה ליבוא תבואות ומספוא בע"מ

כבכל שנה אנו מסכמים את השנה שעברה מבחינת יבוא התבואות לארץ.

בסקירה זו נעמוד של היבוא לפי השימושים, סוגי הפריקה, ופילוחים משניים. נשווה את המצב לשנים קודמות וננסה גם להעריך מה צפוי לנו בשנים הבאות.

אני רוצה להודות לגברת אריאלה פלונסקי ממשרד החקלאות שבמשך שנים אוספת ומרכזת את נתוני היבוא לארץ. בנוסף, גם לגברת שרית בנבנישתי שועלי מחברת "בניש" (גם) מסייעת לי בהשגת נתונים נוספים.

תודה!

אוכלוסיית ישראל

ZENZIPER

מקור: למ"ס

אוכלוסית ישראל

(באלפי אנשים)

שימו לב שהאוכלוסיה עלתה בשנים 1998 עד 2017 מ- 6.041 לכ- 8.782 מיליון. גידול של כ- 45% בסה"כ. שיעור גידול האוכלוסיה הממוצע על פני השנים שסקרתי לפי נתוני הלמ"ס עומד על כ- 2.0% בשנה. חשוב להבין כי יש קשר ישיר בין כמות האנשים הניזונים מהתבואות לבין כמות התבואות המיובאות לישראל בשנה.

ההסבר הוא שלאורך השנים ה"טעמים הצרכניים" (צריכת מזון ממש החי) לא השתנו בהרבה, אין יצוא ויבוא משמעותיים ולא היה שינוי מהותי בנצילות המזון של בעלי החיים.

במילים פשוטות: היו יותר אנשים שצרכו יותר מזון ולכן היה צריך להביא יותר חמדי גלם.

כדאי לשים לב שגם האוכלוסיה בשטחי הרש"פ ועזה מקבלת את המזון בעיקר דרך נמלי ישראל הן כחומרי גלם (תבואות ומספוא), הן כתערובת מוכנה (שמיוצרת בארץ) והן כמוצר סופי: בשר, ביצים, חלב ומוצריו, קמח, שמן וכיוב'.

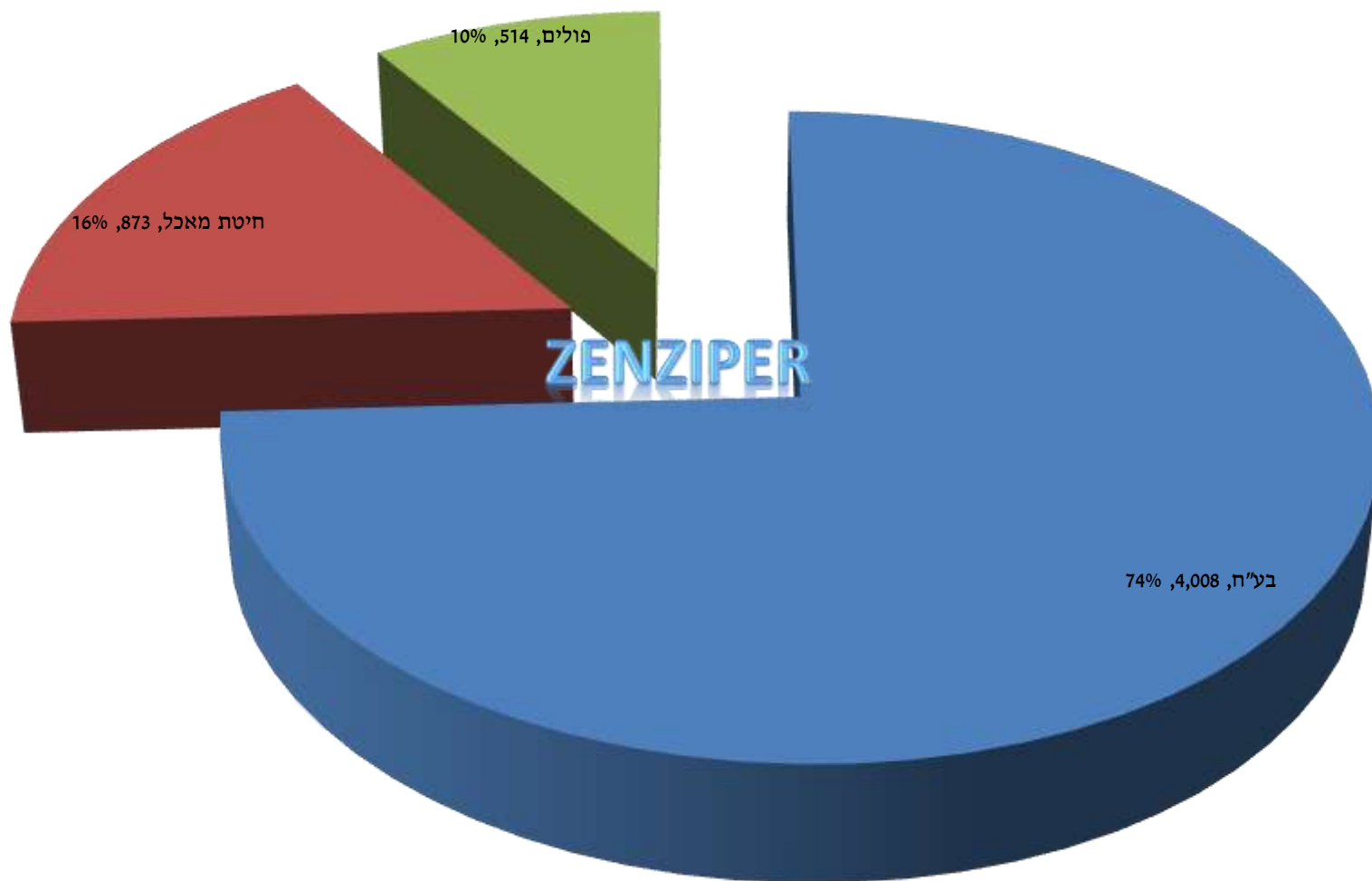

מבט כללי על יבוא התבואות והמספוא לארץ

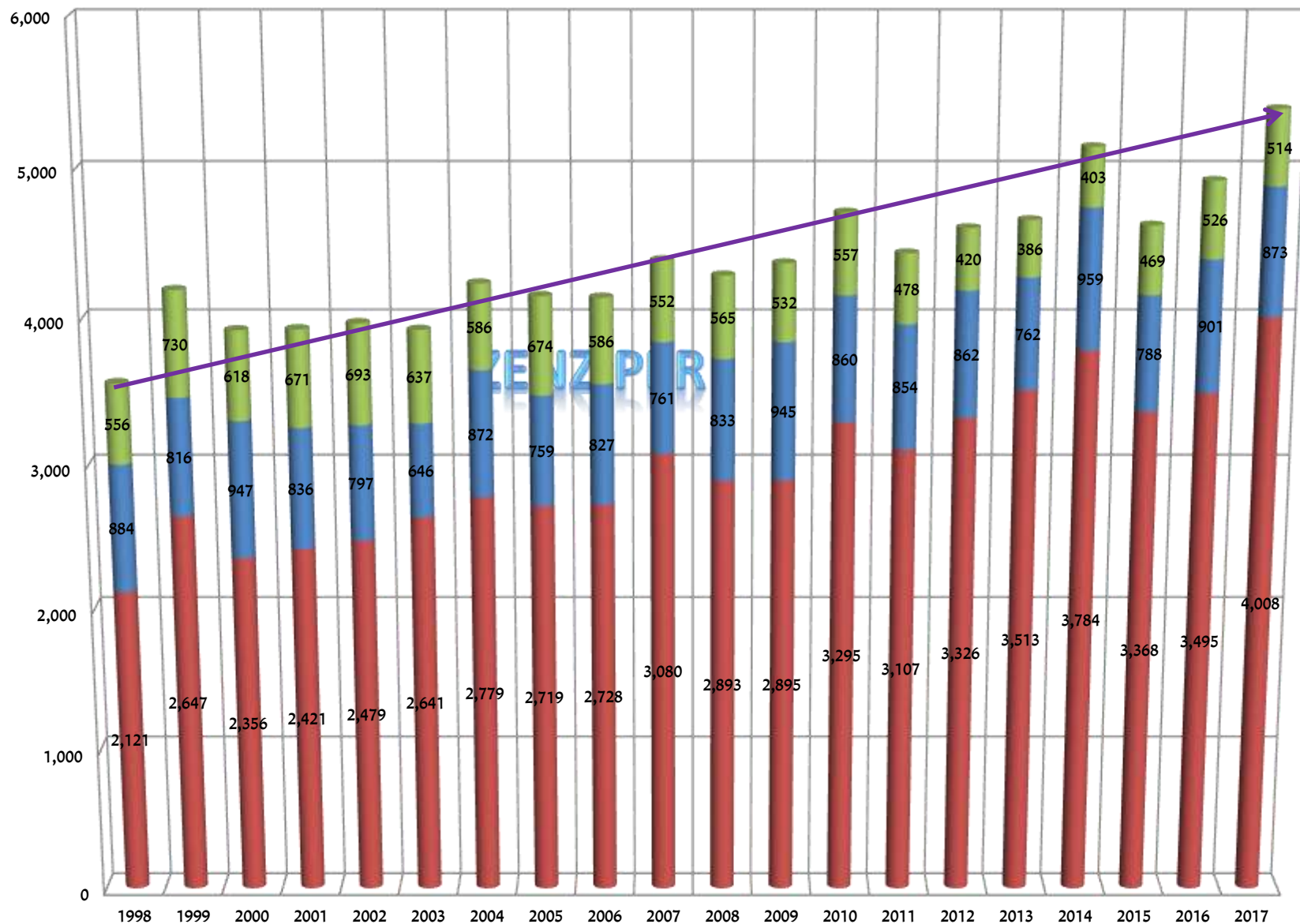
פילוח היבוא לארץ בשנת 2017 לפי שימושים

(באלפי טונות ובאחוזים)

סך היבוא של תבואות ומספוא לפי שימושים

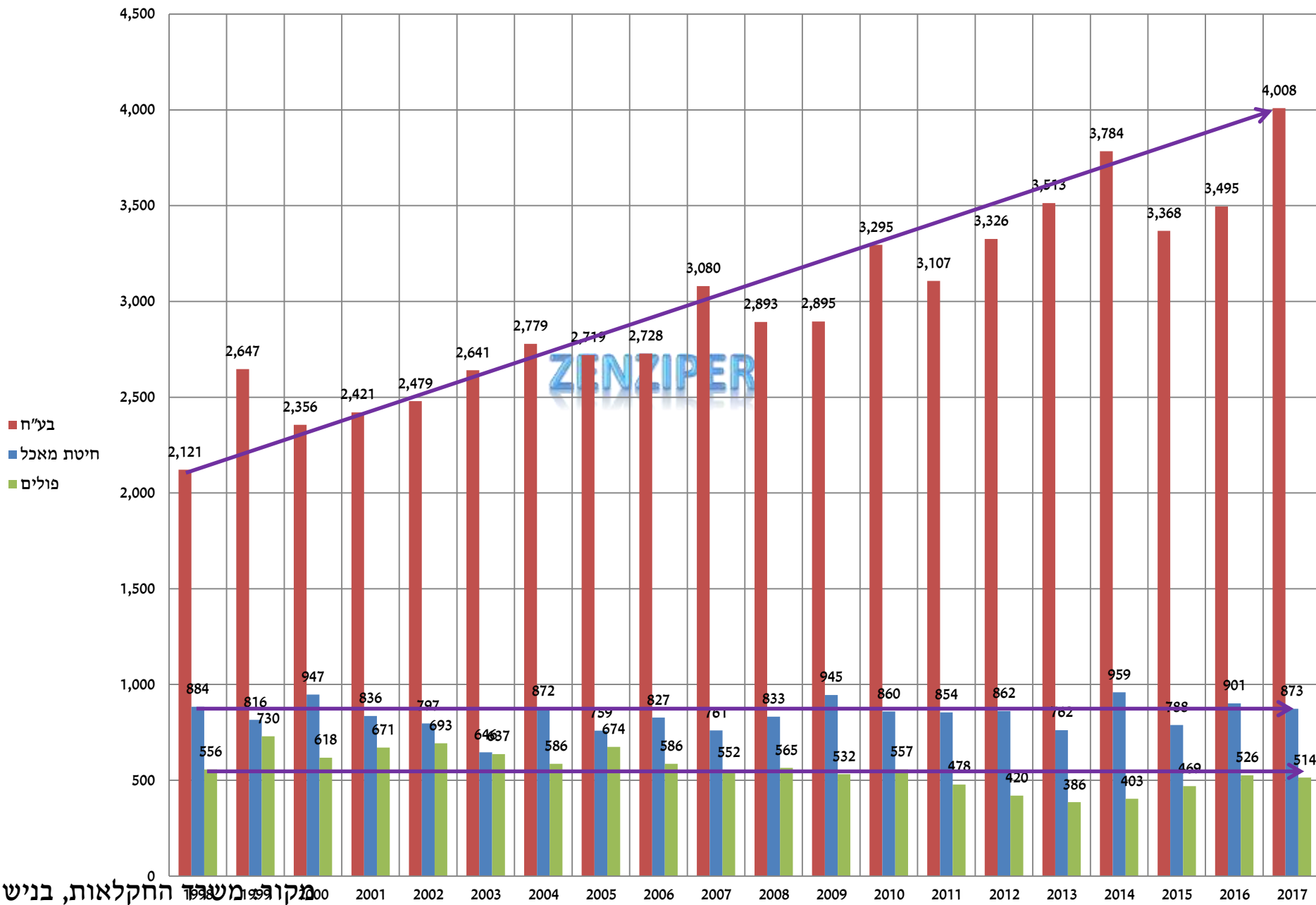
(באלפי טונות)

מקור: משרד החקלאות, בניש

סך היבוא של תבואות ומספוא לפי שימושים

(באלפי טונות)

תובנות

ישראל ייבאה ב- 2017 כ- 5.4 מ"ט תבואות ומספוא מסוגים שונים. מאז שנת 1998 היבוא עלה בכ- 52% ובשיעור שנתי ממוצע כ- 2.2% (קצת יותר מהגידול באוכלוסיה). עיקר היבוא לארץ (כ-74%) הם תבואות ומספוא למאכל בע"ח (כ- 4.0 מ"ט בשנת 2017) אח"כ חיטה למאכל כ- 0.87 מ"ט (כ-16%) ופולים לשמן כ- 0.51 מ"ט (כ-10%). ביבוא התבואות למאכל בע"ח יש עלייה בשיעור של כ- 3.4% בשקלול שנתי, החיטה למאכל כמעט ולא השתנתה ב 20 השנים האחרונות. ביבוא הפולים לשמן נרשמה ירידה בעיקר כתוצאה מסגירה של מפעלים (המדינה מייבאת שמן וכוספא במקום פולים). הערה: צריך לזכור כי מדובר על פריקה פיזית של אניות ולעיתים, מזג אוויר קשה או שביתה בנמל יכולים לגרום לעיכוב בפריקה ש"יעביר" אנייה או מספר אניות משנה לשנה שאחריה ובכך לשנות את הסטטיסטיקה. לכן, אנו בוחנים את המגמה הכוללת.

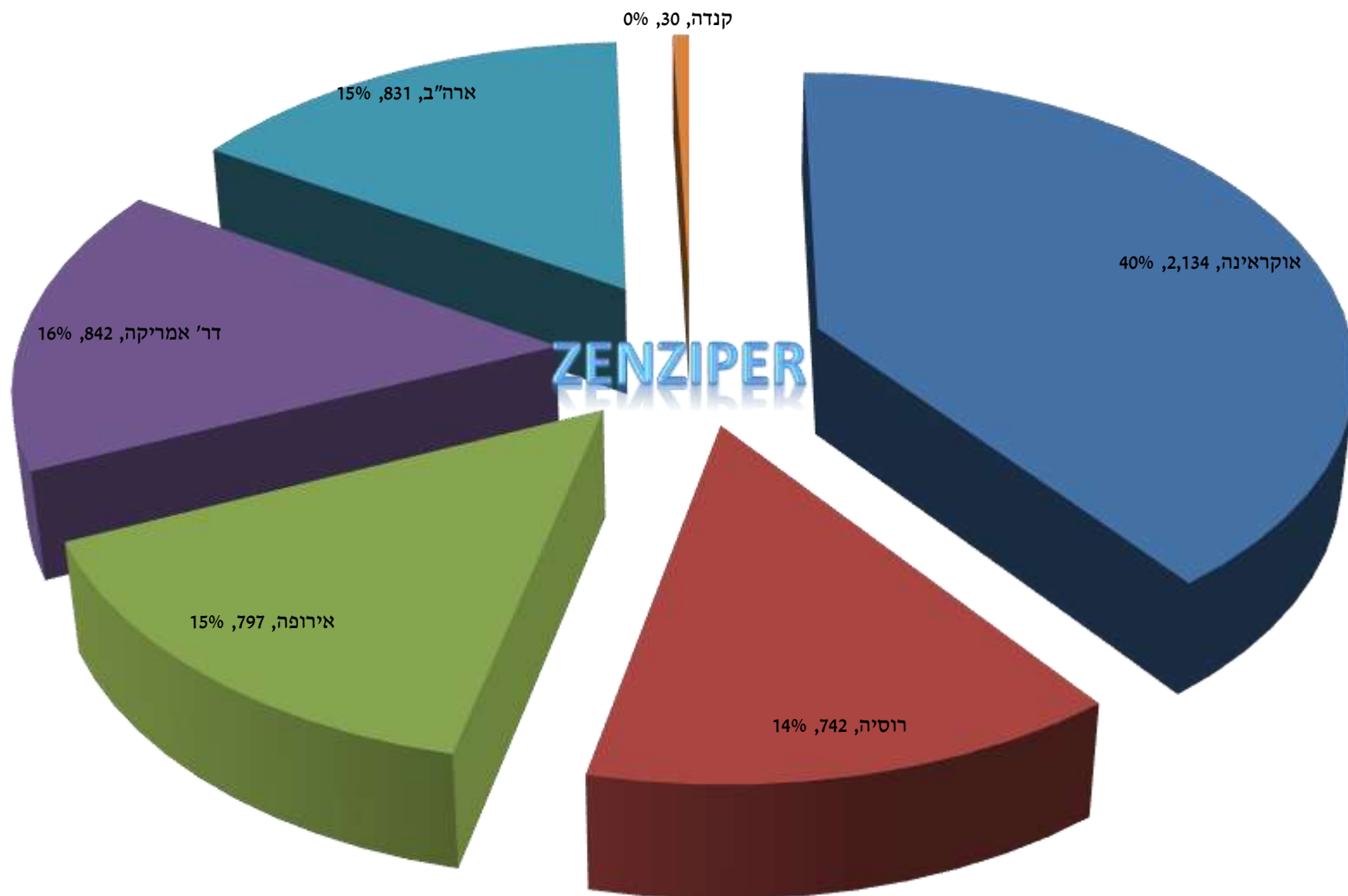
מקורות היבוא

ZENZIPER

פילוח ארצות המוצא של היבוא לארץ בשנת 2017 לפי ארצות מקור

(באלפי טונות ובאחוזים)

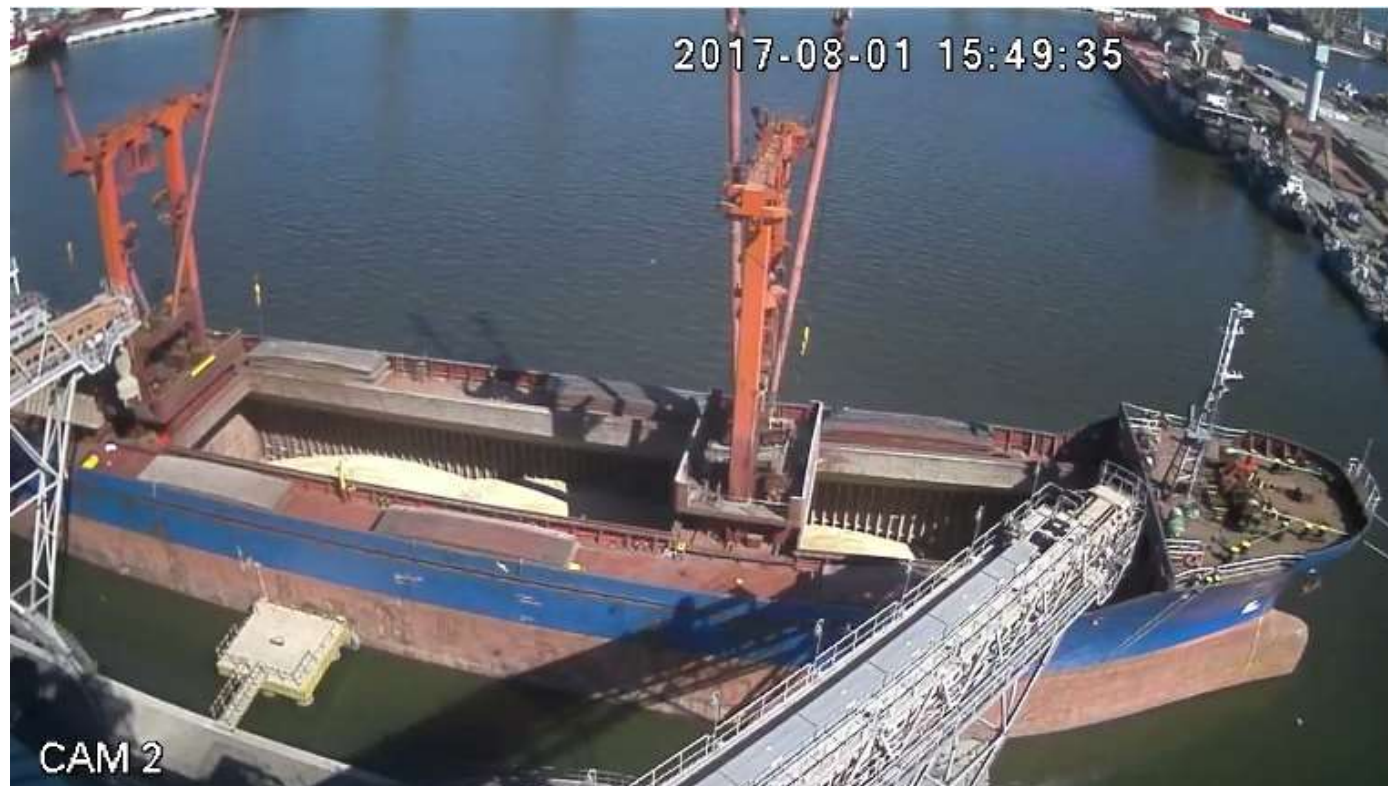

תובנות

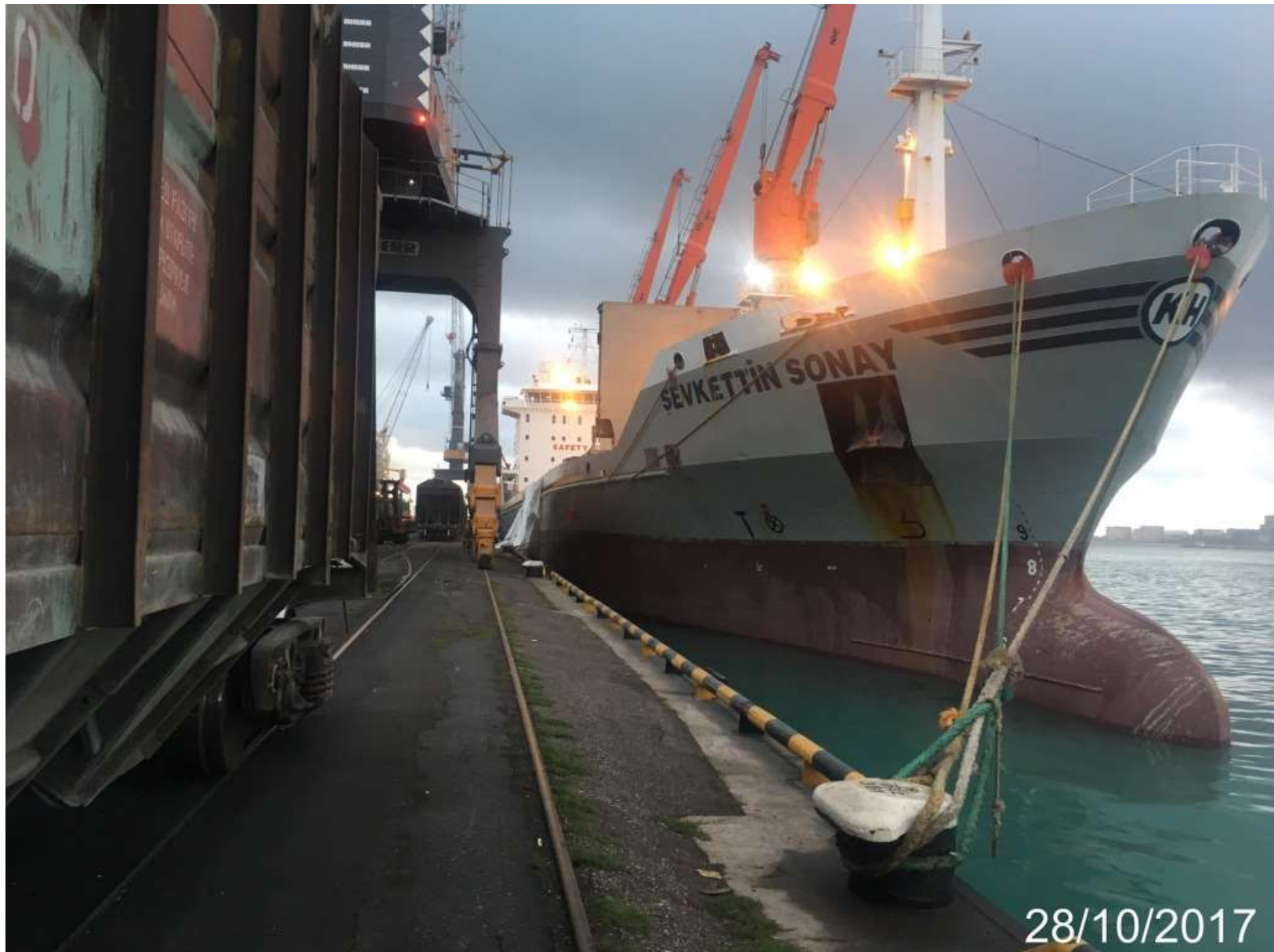
גם השנה, המקור העיקרי (כ- 46%) הוא ברה"מ לשעבר אוקראינה (40%) ורוסיה (14%). אח"כ דר אמריקה (16%), אירופה וארה"ב (15%) וגם (קצת) קנדה (0.5%).

הסיבות הן בעיקר כלכליות: המחיר הזול, משך ההפלגה הקצר והזמינות הגבוהה גורמים להעדפה ברורה למדינות ברה"מ לשעבר. חשוב להבין כי התירס (התבואה העיקרית) מגיע בראש ובראשונה מאוקראינה ורק לאחר שהאוקראינים מסיימים את ה"תחמושת" עוברים לדר' אמריקה וארה"ב.

EU מספקים בעיקר חיטה (מאכל ומספוא) ובשנה האחרונה גם שעורה.

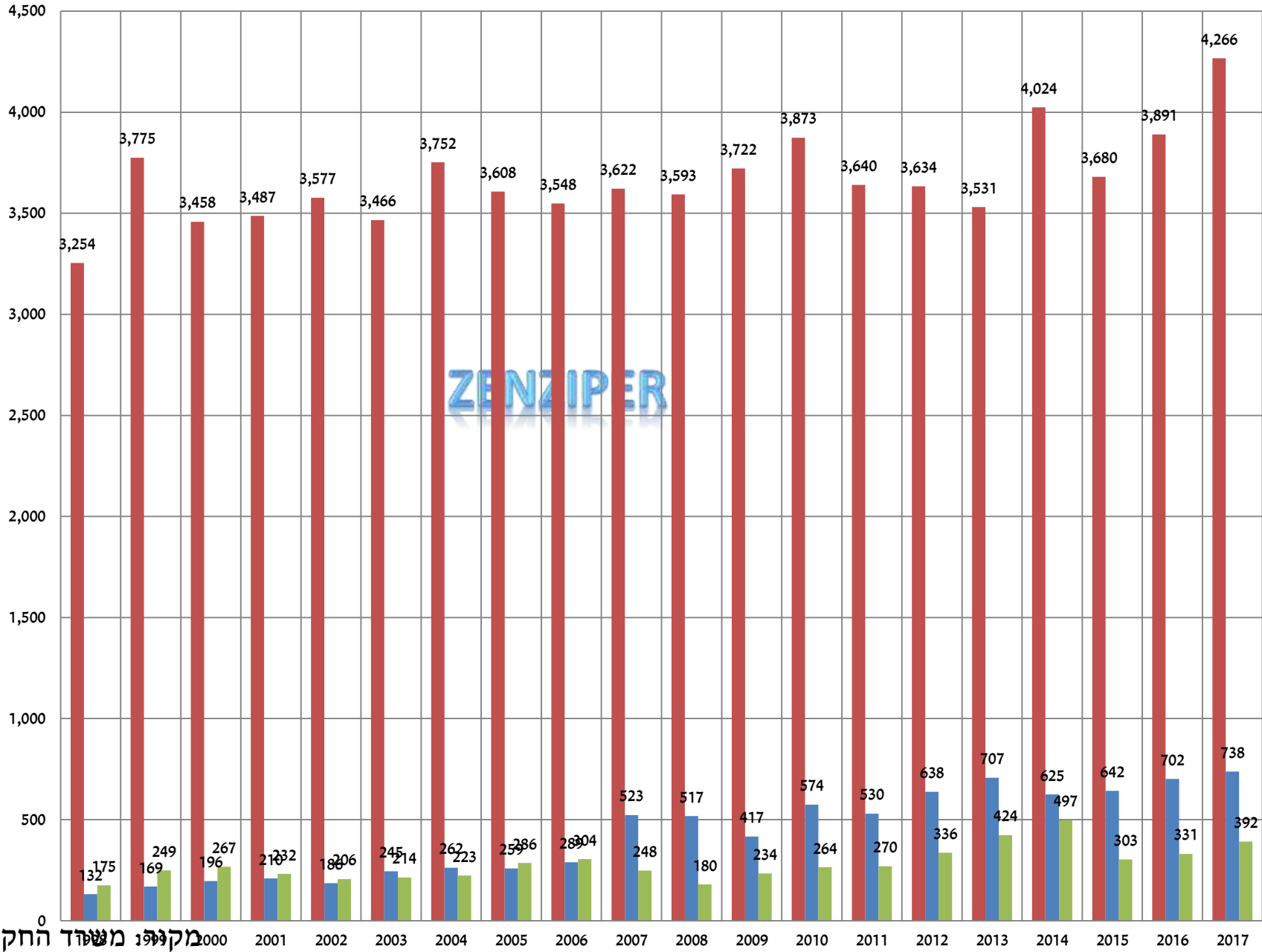

פילוח לפי סוגי הפריקה

סך היבוא של תבואות ומספוא לפי סוגי פריקה

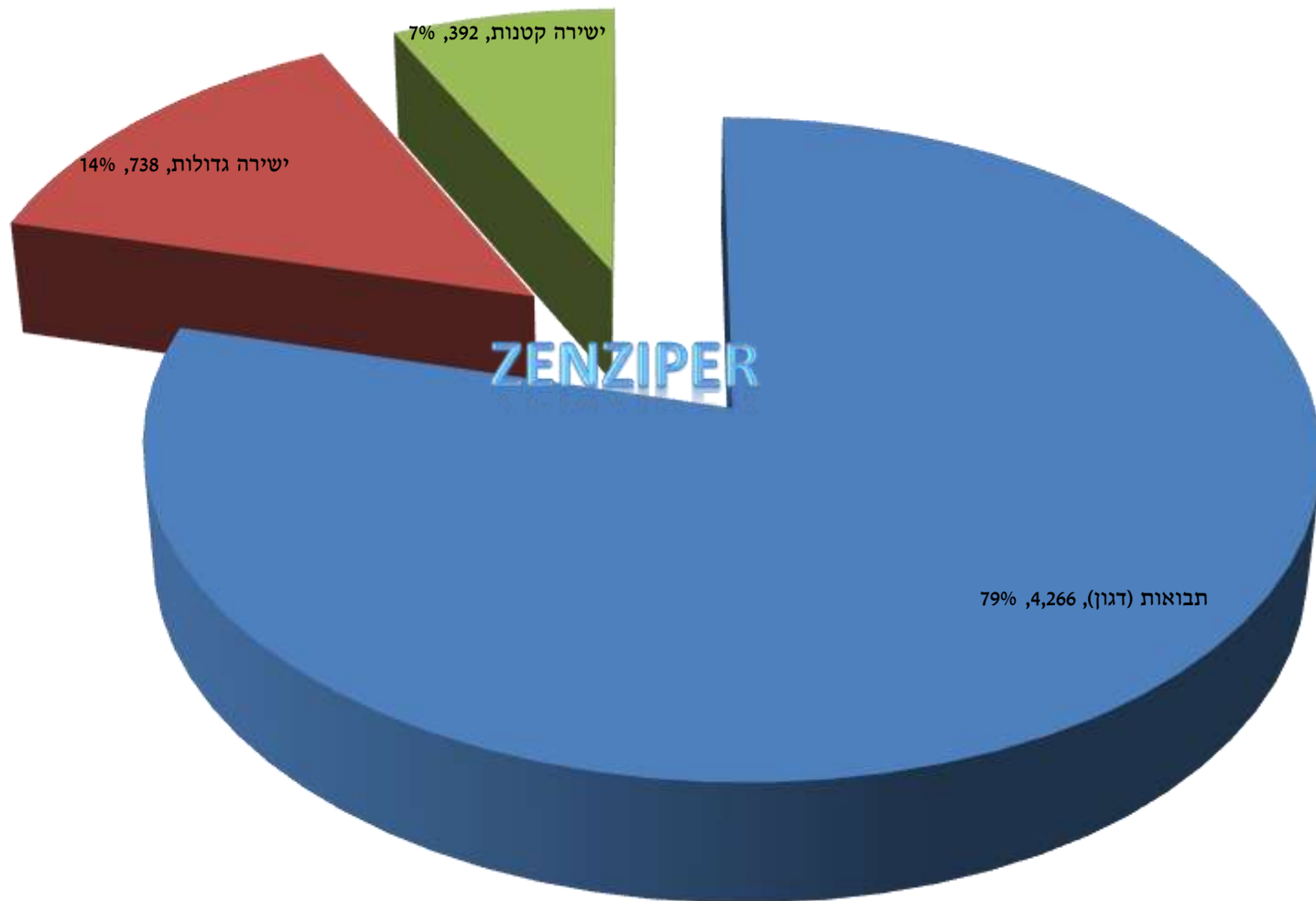
(באלפי טונות)

ZENZIPER

פילוח היבוא לארץ בשנת 2017 לפי סוגי פריקה

(באלפי טונות ובאחוזים)

עיקר היבוא לארץ (כ- 4.3 מ"ט שהם כ- 79%) מורכב מתבואות הנפרקות לממגורות דגון בעיקר בחיפה וגם (קצת) באשדוד. יתר המוצרים (בעיקר מקורות חלבון) נפרקים ב"פריקה ישירה" באניות גדולות (מוצרי תירס מארה"ב) כ- 738 א"ט שהם כ- 14% והיתרה באניות קטנות ממזרח אירופה כ- 392 א"ט כ- 7%. הגידול הממוצע לתבואות הנפרקות בממגורות דגון הוא כ- 1.4% בשנה. בפריקת ישירות (אניות גדולות) הגידול הוא כ- 9.5% בשנה! ואילו בפריקה ישירה (אניות קטנות) הגידול הוא כ- 4.3% בשנה. האבחנה בפריקה ישירה בין אניות קטנות לגדולות נובעת מהצורך להתאים הפריקה לרציפים בהתאם לגודל האנייה. בנמל אשדוד- אין מגבלת שוקע או גודל, הרציפים מותאמים לפריקת כל הגדלים הרלבנטיים. בנמל חיפה- רציף הפריקה למטענים אלו ה"מערבי" (שעומד להיסגר מבחינת פריקת אניות) שיכול לפרוק אניות שאינן גדולות מכ- 25,000 טון. נמל מספנות ישראל ונמל הקישון יכול לפרוק אניות שמשקלן שאינו עולה על כ- 18,000 טון (קטנות- בעיקר ממזרח אירופה). הערה: מגבלות הפריקה מתייחסות בעיקר למימדי האנייה הפיסיים (אורך, "שוקע") וה"תרגום" לטונות אינו מדויק.

(עוד) סיכום

ZENZIPER

תובנות

האוכלוסיה בישראל גדלה משנה לשנה. כתוצאה מכך גדל הצורך ביבוא תבואות ומספוא לישראל (שימו לב שישראל מאכילה גם את תושבי הרש"פ ועזה). גידול האוכלוסיה הוא כ- 2% בשנה והגידול התבואות עומד על כ- 2.2% בשנה. חשוב להבין כי החיתוך הוא "מלאכותי" ויש מעבר משנה לשנה כתוצאה מהקדמה/איחור של אנייה כזו או אחרת אולם מה שחשובה היא המגמה. בשורה התחתונה יש מתאם גבוהה בין הגידול באוכלוסיה ליבוא התבואות.

עיקר התבואות והמספוא (כ-74%) משמשות למאכל בע"ח היתר הם חיטה למאכל (16%) ופולים לשמן (10%). התבואות למאכל בע"ח עולות משנה לשנה, החיטה למאכל יציבה ואילו הפולים יורדים בשקלול רב שנתי בעיקר כתוצאה מסגירת מפעלים מקומיים.

המקור העיקרי (כ-54%) הוא מדינות ברה"מ לשעבר ובעיקר אוקראינה. אח"כ דר' אמריקה, אירופה וארה"ב. עיקר התבואות (כ-79%) נפרקות בדגון (חיפה ואשדוד). היתר מתחלק בין מוצרים (שאריות מיצוי תירס) המגיעים באניות גדולות (כ-14%) ומוצרים (שאריות מיצוי פולים לשמן) המגיעים באניות קטנות (כ-7%).

צנציפר-חברה ליבוא תבואות ומספוא בע"מ